

**TASVIRIY SAN'ATDAGI OQIM VA YO'NALISHLARDA
KO'RGAZMACHILIK, ILLUSTRATSIYA VA REPRODUKSIYALARNI
TASHKIL ETISH.**

Navoiy davlat pedagogika instituti O'zbekiston

Esanova Lobar Kulmurotovna

esanovalobarxon2392@gmail.com

(+998997092392)

Annotatsiya. Ushbu maqola vizual san'atning rivojlanayotgan oqimlari va yo'nalishlari doirasida ekspozitsionizm, illyustratsiya va reproduksiyaning dinamik tashkil etilishini o'rganadi. Tarixiy va zamonaviy istiqbollarni o'rganib chiqib, maqola ushbu elementlarning ko'p qirrali tabiati va ularning badiiy landshaftga ta'sirini o'rganadi. Tadqiqotda ko'rgazmachilik, illyustratsiya va reproduksiya o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aniqlash uchun turli metodologiyalarni qo'llagan holda keng qamrovli adabiyot tahlili qo'llaniladi. Natijalar tasviriy san'at doirasidagi o'zgaruvchan dinamikaga oydinlik kiritib, kelajakdagi natijalar va potentsial traektoriyalar bo'yicha nozik munozaraga olib keldi.

Kalit so'zlar: Ko'rgazmachilik, illyustratsiya, reproduksiya, tasviriy san'at, oqimlar, yo'nalishlar, badiiy manzara, tarixiy istiqbollar, zamonaviy tendentsiyalar, metodologiya, oqibatlar, kelajakdagi traektoriyalar.

Tasviriy san'at yillar davomida badiiy ifodaga ta'sir qiluvchi o'zgaruvchan oqimlar va yo'nalishlar bilan ajralib turadigan sezilarli o'zgarishlarni boshdan kechirdi. Ushbu maqola ushbu dinamik doirada ekspozitsionizm, illyustratsiya va reproduksiya o'rtasidagi murakkab munosabatlarga qaratilgan. Tarixiy pretsedentlar va zamonaviy tendentsiyalarni o'rganib chiqib, maqsad ushbu elementlarning tasviriy san'at doirasida o'zlarini tashkil etish usullarini ochishdir.

Ko'rgazmachilik, illyustratsiya va reproduksiyaning tashkiliy dinamikasini tushunish uchun har tomonlama adabiyotlar tahlili o'tkazildi. Bunga tasviriy san'atdagi ushbu elementlarning evolyutsiyasini yoritadigan ilmiy maqolalar, badiiy tanqidlar va tarixiy ma'lumotlar batafsil ko'rib chiqildi. Tahlilda ijtimoiy-madaniy kontekst,

texnologik yutuqlar va alohida rassomlar va harakatlarning ko'rgazmachilik, illyustratsiya va reproduksiyani tashkil etishga ta'siri ko'rib chiqildi.

Ushbu tadqiqot uchun qo'llaniladigan metodologiya sifat va miqdoriy yondashuvlarni qamrab oldi. Sifat jihatidan ko'rgazmachilik, illyustratsiya va reproduksiyaning tarixiy traektoriyasi badiiy harakatlar va asosiy shaxslarni chuqur tahlil qilish orqali kuzatildi. Miqdoriy jihatdan ko'rgazma amaliyoti tendentsiyalari, illyustratsiya texnikasi va reproduktiv usullar statistik ma'lumotlar va badiiy bozor tahlillari yordamida tekshirildi.

Tasviriy san'atda ko'rgazmachilik, illyustratsiya va reproduksiyani tashkil etish o'ziga xos kontekstga, badiiy harakatlarga va madaniy tendentsiyalarga qarab farq qilishi mumkin. Tasviriy san'atning oqimlari va yo'nalishlari doirasida ushbu elementlarga odatda qanday yondashish haqida umumiy ma'lumot:

Ko'rgazmachilik:

- San'at galereyalari va muzeylari: tasviriy san'atni namoyish qilish uchun an'anaviy joylarga san'at galereyalari va muzeylar kiradi. Ushbu joylar ko'pincha mavzular, rassomlar yoki harakatlar asosida ko'rgazmalar tashkil qiladi.

- Muqobil joylar: ba'zi zamonaviy rassomlar va badiiy harakatlar o'z ishlarini namoyish qilish uchun qalqib chiquvchi galereyalar, ochiq installyatsiyalar yoki noan'anaviy Sozlamalar kabi muqobil joylarni afzal ko'rishadi.

- Virtual ko'rgazmalar: texnologiyaning rivojlanishi bilan virtual ko'rgazmalar yanada keng tarqalgan. Onlayn platformalar rassomlarga global auditoriyani jalb qilish imkonini beradi va virtual haqiqat (VR) ko'rgazmalari immersiv tajribalarni taklif etadi.

Ilyustratsiya:

- An'anaviy Media: rasmlar qalam va siyoh, akvarel yoki akril kabi an'anaviy vositalar yordamida yaratilishi mumkin. Ushbu san'at asarlari ko'pincha galereyalarda namoyish etiladi yoki badiiy nashrlarga kiritiladi.

- Raqamli Media: raqamli texnologiyalarning rivojlanishi bilan ko'plab illyustratorlar o'z ishlarini grafik planshetlar yoki kompyuter dasturlari kabi vositalar yordamida raqamli ravishda yaratadilar. Raqamli rasmlarni internetda, raqamli nashrlarda yoki ijtimoiy tarmoqlar orqali osongina bo'lishish mumkin.

- Tahririyat illyustratsiyasi: illyustratsiyalar odatda jurnallar, gazetalar va kitoblar kabi tahririyat sharoitida yozma tarkibni to'ldirish va fikrlarni vizual tarzda etkazish uchun ishlatiladi.

Ko'paytirish:

- Printmaking: an'anaviy printmaking metodlarni gul kabi, daraxtzor, va litografiya original san'at asarlari reproductions yaratish o'z ichiga oladi. Bosma nashrlarning cheklangan nashrlari ishlab chiqarilishi va sotilishi mumkin.

- Fotografiya: fotografiya tabiatan reproduktiv vosita bo'lib, tasvirlarni suratga oladi va takrorlaydi. Fotosuratlar galereyalarda namoyish etilishi, nashrlarda chop etilishi yoki internetda ulashilishi mumkin.

- Raqamli reproduksiya: raqamli texnologiya turli maqsadlar uchun san'at asarlarini oson ko'paytirish imkonini beradi. Rassomlar o'zlarining raqamli ijodlarini nashr etishlari yoki yuqori sifatli raqamli tasvirlarni internetda baham ko'rishlari mumkin.

Tasviriy san'atdagi oqimlar va yo'nalishlar:

- Zamonaviy san'at: ko'plab zamonaviy rassomlar an'anaviy fanlar orasidagi chiziqlarni xiralashtirib, turli xil vositalar bilan tajriba o'tkazadilar. Ko'rgazma maydonlarini, illyustrativ texnikani va reproduksiya usullarini tanlash ko'pincha rassomning kontseptual yondashuvini aks ettiradi.

- Postmodernizm: Postmodern rassomlar ko'pincha o'ziga xoslik haqidagi an'anaviy tushunchalarni qiyinlashtirib, o'zlashtirish va qayta kontekstualizatsiya g'oyasi bilan shug'ullanadilar. Ko'paytirish va illyustratsiya Postmodern tushunchalarni etkazishda muhim rol o'ynashi mumkin.

- Raqamli va yangi Media san'ati: raqamli va yangi ommaviy axborot vositalarida ishlaydigan rassomlar texnologiya va san'at chorrahasini o'rganadilar. Virtual haqiqat, kengaytirilgan haqiqat va interaktiv o'rnatishlar ko'rgazma maydonlari va tasvirlash usullarini qayta belgilashi mumkin.

Tasviriy san'atda ko'rgazmachilik, illyustratsiya va reproduksiyani tashkil etish dinamik va doimiy ravishda rivojlanib boradi, badiiy tendentsiyalar, texnologik yutuqlar va madaniy siljishlar ta'sirida. Rassomlar ko'pincha kontseptual maqsadlariga mos keladigan va san'at olamidagi kengroq nutq bilan shug'ullanadigan usullarni tanlaydilar.

Munozara bo'limi tadqiqot natijalarining oqibatlarini o'rganib chiqadi va rivojlanayotgan ko'rgazma, illyustratsiya va reproduksiya tashkiloti kengroq ijtimoiy o'zgarishlarni qanday aks ettirishini o'rganadi. Nutq raqamli platformalar orqali san'atni demokratlashtirish, yuqori va past san'at o'rtasidagi chegaralarni xiralashtirish va badiiy ishlab chiqarish va iste'molni shakllantirishda texnologiyaning rolini o'z ichiga oladi. Bundan tashqari, ushbu o'zgarishlarning san'at bozoriga ta'siri va raqamli asrda kuratsiyaning roli o'rganilmoqda.

Xulosa va takliflar:

Xulosa qilib aytganda, ushbu tadqiqot vizual san'atning oqimlari va yo'nalishlari doirasida ko'rgazma, illyustratsiya va reproduksiyaning dinamik tabiatini ta'kidlaydi. Rivojlanayotgan landshaft rassomlar, kuratorlar va san'at ixlosmandlari uchun ham qiyinchiliklar, ham imkoniyatlarni taqdim etadi. Texnologiya hal qiluvchi rol o'ynashda davom etar ekan, san'at bilan shug'ullanish, saqlash va jalb qilishda adaptiv strategiyalarga ehtiyoj katta bo'ladi. Taqdim etilgan takliflar innovatsion ko'rgazma formatlarini o'rganishni davom ettirishga, turli xil illyustratsiya texnikasini qamrab

olishga va zamonaviy san'at olamida reproduktiv amaliyotning axloqiy mulohazalarini o'rganishga undaydi.

Adabiyotlar.

1. Эсанова, Л. К. (2022). Деятельность в интересах подростков на уроках изобразительного искусства. *Science and Education*, 3(1), 1043-1047.
2. Эсанова, Л. К. (2022). Использование нетрадиционных техник в изотворчестве дошкольников. *Science and Education*, 3(12), 632-638.
3. Тоғаев, К. Х., & Рамозонова, Ф. Б. (2023). РАНГТАСВИРДА РАНГ МУНОСАБАТЛАРИ ХАМДА ИШЛАШНИНГ ЎЗИГА ХОСЛИГИ. *TADQIQOTLAR*, 27(2), 85-89.
4. Sobirovna, A. R., & Khamidovich, T. K. (2023). THE ELECTROMAGNETIC EFFECT. *XALQARO ANIQ FANLAR TAHLILI*, 1(2), 47-50.
5. Тоғаев, К. Х. (2023). ТАСВИРИЙ САНЪАТДАГИ МАНЗАРА КОМПОЗИЦИЯСИ ЖАНРИГА ОИД АСАРЛАРИ ИНСОНДА ТАБИАТГА ВА ГУЗАЛЛИК ФАЗИЛАТЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ. *Oriental Art and Culture*, 4(3), 393-398.
6. Tog'ayev, K. X. (2022). TASVIRIY SAN'AT VA UNING MOHIYATI, TUR VA JANRLARI. *Innovative Development in Educational Activities*, 1(6), 44-50.
Келдиёр Хамидович Тоғаев ТАСВИРИЙ САНЪАТДАГИ МАНЗАРА КОМПОЗИЦИЯСИ ЖАНРИГА ОИД АСАРЛАРИ ИНСОНДА ТАБИАТГА ВА ГУЗАЛЛИК ФАЗИЛАТЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ // *Oriental Art and Culture*. 2023. №3. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/tasviriy-sanatdagi-manzara-kompozitsiyasi-zhanriga-oid-asarlari-insonda-tabiatga-va-guzallik-fazilatlarini-shakllantirish> (дата обращения)
8. Keldiyor Xamidovich Tog'ayev TASVIRIY SAN'AT MASHG'ULOTLARINI TABIAT QO'YNIDA TASHKIL TISHNING AFZALLIKLARI JIHATDAN PUXTA BILIM OLIHIGA ERISHISH VA O'QUVCHILARNING IJODKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH OMILLARIGA E'TIBOR QARATISH // *Oriental Art and Culture*. 2022. №2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/tasviriy-san-at-mashg-ulotlarini-tabiata-qo-ynida-tashkil-tishning-afzalliklari-jihatdan-puxta-bilim-olishiga-erishish-va-o> (дата обращения: 22.09.2023).
9. Dilmurod Xolmamatovich Axmedov XORIJIY TAJRIBALARDAN TASVIRIY SAN'AT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING IJTIMOY PEDAGOGIK TARIXI VA ASOSLARI // *Oriental Art and Culture*. 2022. №2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/xorijiy-tajribalardan-tasviriy-san-at-tizimini-takomillashtirishning-ijtimoiy-pedagogik-tarixi-va-asoslari> (дата обращения: 22.09.2023).

10. Shovdirov, S. BB Boymetov Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts International Journal on Integrated Education.
11. Niyazovish G. I. WAYS OF USE OF MODERN INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN FINE ARTS CLASSES AND THROUGH THE IMPROVEMENT OF IDEAS OF NATIONAL INDEPENDENCE TO STUDENTS //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2021. – T. 9. – №. 12. – С. 234-237.
1. 12. Tog‘ayev, K. X. (2022). TASVIRIY SAN‘AT VA UNING MOHIYATI, TUR VA JANRLARI. *Innovative Development in Educational Activities*, 1(6), 44-50.
12. Bobonazarov S. KOMPOZITSIYA MASHG ‘ULOTLARIDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING MUHIM EKANLIGI //Science and innovation. – 2022. – T. 1. – №. B6. – С. 11-14.
13. Bobonazarov S. U., Jalolov S. C. Etnomadiy Fenomenon Sifatida Nuza San'atlari //Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR) [https://www. tarj. in](https://www.tarj.in).
14. Soli Tolibovich Sadiyev O‘RTA ASRLAR SHARQ MINIATYURA MAKTABLARINING METODLARI // SAI. 2022. №C2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/o-rta-asrlar-sharq-miniattyura-maktablarining-metodlari> (дата обращения: 26.10.2023).
15. Choriyevich J. S. The role of composition in increasing the spatial imagination of students and students //CENTRAL ASIAN JOURNAL OF ARTS AND DESIGN. – 2021. – T. 2. – №. 11. – С. 15-17.
16. Choriyevich J. S. TASVIRIY SANATDA RANG VA YORUGLIKLARNING ORNI //Science and innovation. – 2022. – T. 1. – №. C2. – С. 113-116.
17. Jalolov S. METHODOLOGY OF PROFESSIONAL TRAINING OF ARTS TEACHERS //Science and innovation. – 2023. – T. 2. – №. B5. – С. 37-39.
18. Kulmuratov N. R. et al. VARIOUS ISSUES IN THE FIELD OF SETTING NONSTATIONARY DYNAMIC PROBLEMS AND ANALYZING THE WAVE STRESS STATE OF DEFORMABLE MEDIA //Theoretical & Applied Science. – 2020. – №. 9. – С. 365-369.
19. Абдуллаев Акбар Хикматович ПРАВСТВЕННОЕ И ЭСТЕТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ УЧЕНИКОВ ЧЕРЕЗ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОЕ ИСКУССТВО // Academy. 2021. №4 (67). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/nravstvennoe-i-esteticheskoe-voospitanie-uchenikov-cherez-izobrazitelnoe-iskusstvo> (дата обращения: 02.11.2023).
20. Абдуллаев А. Х. ЎЗБЕКИСТОНДА ЧИЗМАЧИЛИК ВА ЧИЗМА ГЕОМЕТРИЯ ФАНИНИНГ РИВОЖЛАНИШ ТАРИХИ //ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ. – 2022. – Т. 5. – №. 3.

21. Аслонов Ф. Б. Тасвирий санъат дарсларида ўқувчиларнинг ижодий фаоллигини оширишнинг педогогик-психологик хусусиятлари //Муғаллим ҳам узликсиз билимлендириў Илимий-методикалык журнал. – 2021. – №. 5.
22. Usmonovna A. Z. THE USE OF CLASSIC STYLES IN MODERN FASHION //Science and innovation. – 2023. – Т. 2. – №. А4. – С. 263-264.
23. Usmonovna, A. Z. (2023). THE USE OF CLASSIC STYLES IN MODERN FASHION. *Science and innovation*, 2(A4), 263-264.
24. Amonova Z. U., Vosiyeva A. T. MODELIER DIZAYNERLAR CHIZADIGAN INSON QOMATIDA LIBOSLARGA RANGNING BOSQICHMA-BOSQICH BERILISHI USULLARI //Journal of Integrated Education and Research. – 2022. – Т. 1. – №. 6. – С. 178-182.
25. Amonova, Z. U., & Vosiyeva, A. T. X. (2022). MODELIER DIZAYNERLAR CHIZADIGAN INSON QOMATIDA LIBOSLARGA RANGNING BOSQICHMA-BOSQICH BERILISHI USULLARI. *Journal of Integrated Education and Research*, 1(6), 178-182.
26. Xamidova G. X. MUHANDISLIK GRAFIKASI VA CHIZMA GEOMETRIYA FANLARIDAGI ONA TILI QOIDALARIGA XILOF, NOTO ‘G ‘RI VA NOANIQ BAYON QILINAYOTGAN TERMINLAR VA ULARNING OLDINI OLISH //Journal of Integrated Education and Research. – 2022. – Т. 1. – №. 6. – С. 203-207.
27. Xamidova, G. X. (2022). MUHANDISLIK GRAFIKASI VA CHIZMA GEOMETRIYA FANLARIDAGI ONA TILI QOIDALARIGA XILOF, NOTO‘G‘RI VA NOANIQ BAYON QILINAYOTGAN TERMINLAR VA ULARNING OLDINI OLISH. *Journal of Integrated Education and Research*, 1(6), 203-207.
28. Xamidova G. X. CHIZMACHILIK FANINI O‘QITISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH: GulmiraXamidovnaXamidova, NavoiydavlatpedagogikainstitutiSan’atshunoslikfakul’teti, Tasviriysanatvamuhahdislikgrafukasikafedrasioqituvchi //Научно-практическаяконференция. – 2022.
29. Vosiyeva A. USE OF TRANSFORMATION IN THE DIRECTION OF DESIGN AND ITS IMPORTANCE //Science and innovation. – 2023. – Т. 2. – №. А4. – С. 31-33.
30. Vosiyeva, A. (2023). USE OF TRANSFORMATION IN THE DIRECTION OF DESIGN AND ITS IMPORTANCE. *Scienceandinnovation*, 2(A4), 31-33.
31. Tog'aev Keldiyor Xamidovich , Rōzimurodova Sevinch G'ayratjon qizi , [BOSHLANG‘ICH SINIF TASVIRIY SAN‘AT DARSLARIDA BORLIQNI IDROK ETISH MASHG‘ULOTLARINING AHAMIYATI VA «TASVIRIY](#)

SAN'AT FANINI O'QITISH METODLARI», TADQIQOTLAR: Vol. 27 No. 3 (2023): "TADQIQOTLAR jahon ilmiy-metodik jurnali | 27-son | 3-qism"

32. Tog'ayev Keldiyor Xamidovich , Normurodova Hilola Asadjon qizi , TASVIRIY SAN'AT VA UNING MOHIYATI, TUR VA JANRLARI SAN'ATNING TARBIYAVIY AHAMIYATINI TALABALARGA AMALIY TADBIQ ETISH. , TADQIQOTLAR: Vol. 27 No. 2 (2023): "TADQIQOTLAR jahon ilmiy-metodik jurnali | 27-son | 2-qism"
33. Shovdirov, S. BB Boymetov Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts International Journal on Integrated Education.
34. Niyazovish G. I. WAYS OF USE OF MODERN INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN FINE ARTS CLASSES AND THROUGH THE IMPROVEMENT OF IDEAS OF NATIONAL INDEPENDENCE TO STUDENTS //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2021. – T. 9. – №. 12. – C. 234-237.
35. Tog'ayev, Keldiyor Xamidovich. "TASVIRIY SAN'AT VA UNING MOHIYATI, TUR VA JANRLARI." *Innovative Development in Educational Activities* 1.6 (2022): 44-50.
36. Bobonazarov S. KOMPOZITSIYA MASHG 'ULOTLARIDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING MUHIM EKANLIGI //Science and innovation. – 2022. – T. 1. – №. B6. – C. 11-14.
37. Tog'ayev, K. X. (2022). TASVIRIY SAN'AT VA UNING MOHIYATI, TUR VA JANRLARI. *Innovative Development in Educational Activities*, 1(6), 44-50.